Kulturutskottets betänkande 1984/85:23

om vissa ersättningar till kyrkofonden (prop. 1984/85:150 bil. 3)

Sammanfattning

I betänkandet behandlas förslag i kompletteringspropositionen om vissa ersättningar till kyrkofonden jämte ett motionsyrkande i ämnet.

Utskottet tillstyrker propositionsförslaget. Detta innebär bl. a. att den ersättning skärs ner som utgår till kyrkofonden med anledning av församlingarnas inkomstbortfall till följd av avskaffandet av den kommunala företagsbeskattningen. Nedskärningen är av samma relativa storlek som den som görs för kommunerna enligt förslag av finansutskottet.

Vid betänkandet fogas en reservation av företrädarna för centerpartiet samt ett särskilt yttrande av företrädaren för vänsterpartiet kommunisterna.

Propositionen

I proposition 1984/85:150 bil. 3 (civildepartementet) har regeringen föreslagit riksdagen att till Vissa ersättningar till kyrkofonden för budgetåret 1985/86 under trettonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 85 851 000 kr.

Motion

I motion 1984/85:3206 av Karin Söder m. fl. (c) hemställs, såvitt här är i fråga (yrkande 10), att riksdagen beslutar att till Vissa ersättningar till kyrkofonden för budgetåret 1985/86 under trettonde huvudtiteln anvisa ett jämfört med regeringens förslag med 91 milj. kr. förhöjt anslag på 176 851 000 kr.

Vissa bakgrundsuppgifter

Enligt propositionen är anslaget Vissa ersättningar till kyrkofonden avsett att ersätta dels det nuvarande anslaget med samma benämning, dels anslaget Bidrag till kyrkomötet.

Ur anslaget utgår ersättning till kyrkofonden med 5 050 737 kr. för prästerskapets till statsverket indragna tionde m. m. Ersättningen utgår enligt föreskrift i 5 § lagen (1970:940) om kyrkliga kostnader (omtryckt 1982:379, ändrad 1983:401 och 1984:509).

Innevarande budgetår utgår bidrag till kyrkofonden med 1 750 000 kr. ur det under trettonde huvudtiteln uppförda anslaget C 12. Bidrag till kyrkomötet. Regeringen har i proposition 1981/82:192 lagt fram förslag om ett reformerat kyrkomöte m. m. Förslaget har godkänts av kyrkomötet (1 SäU

1982:1, kskr. 1982:28) och riksdagen (KU 1982/83:2, rskr. 1982/83:2). Kostnaderna för kyrkomötet skall enligt riksdagens beslut med anledning av nämnda proposition i princip betalas ur kyrkofonden. Statsbidrag har emellertid ansetts böra utgå med belopp som motsvarar de kostnader för allmänt kyrkomöte som tidigare har belastat statsbudgeten. I proposition 1984/85:100 (bil. 15 s. 137) uttalas att bidraget till kyrkofonden för kostnader för kyrkomötet fr. o. m. nästa budgetår bör betalas från förevarande anslag och räknas upp med 50 000 kr. till 1 800 000 kr.

Fr. o. m. år 1985 utgår också ersättning till kyrkofonden för inkomstbortfall till följd av avskaffandet av den kommunala beskattningen av juridiska personer. Enligt förslag i proposition 1983/84:133 (s. 34) skall kompensation för detta inkomstbortfall utgå med 85 milj. kr. för helt år. För första halvåret 1985 har anvisats hälften av detta belopp.

Utskottet

Utskottet tillstyrker att under anslaget Vissa ersättningar till kyrkofonden beräknas dels ett oförändrat belopp om 5 051 000 kr. som ersättning för prästerskapets till statsverket indragna tionde m. m., dels bidrag till kyrkofonden med 1 800 000 kr. för kostnader för kyrkomötet.

Ersättning utgår till kyrkofonden för inkomstbortfall till följd av avskaffandet av den kommunala beskattningen av juridiska personer. I propositionen föreslås att denna ersättning skall behandlas på samma sätt som motsvarande bidrag till kommunerna, vilket bidrag för 1986 föreslås bli reducerat med 250 milj. kr. eller med ca 14 %.

I propositionen anförs att församlingarna i konsekvens härmed bör få sin kompensation reducerad i motsvarande mån. Det innebär en minskning år 1986 med 12 milj. kr. Kompensationen kommer därför att år 1986 uppgå till 73 milj. kr. Hälften av beloppen för resp. kalenderår 1985 och 1986, 79 milj. kr., utbetalas under budgetåret 1985/86.

I motion 3206 (c) yrkas att riksdagen under anslaget skall anvisa ett belopp som är 91 milj. kr. högre än det i propositionen föreslagna.

Som skäl för yrkandet anför motionärerna att för vissa kyrkliga kommuner har slopandet av den kommunala beskattningen av juridiska personer blivit särskilt besvärande eftersom de kyrkliga kommunerna regelmässigt är betydligt mindre än primärkommunerna. Motionärerna anser därför att 170 milj. kr. bör återgå till kyrkofonden – 85 milj. kr. motsvarar endast hälften av det beräknade inkomstbortfallet – att användas dels till den ordinarie kyrkliga skatteutjämningen, dels till en extra skatteutjämning i de fall borttagandet av den kommunala beskattningen av juridiska personer slår särskilt hårt.

Förslaget i motionen innebär bl. a. att det för första halvåret 1986 (senare delen av budgetåret 1985/86) beräknas ett kompensationsbelopp om (85 + 42,5) = 127,5 milj. kr. medan det i propositionen beräknas ett belopp

om (42,5 – 6) = 36,5 milj. kr. Skillnaden utgör 91 milj. kr.

Finansutskottet har i sitt betänkande FiU 1984/85:29 tillstyrkt regeringens förslag om att bidraget till kommunerna med anledning av avskaffandet av den kommunala beskattningen av juridiska personer skall reduceras med 250 milj. kr.

Kulturutskottet tillstyrker i konsekvens härmed att motsvarande reducering sker av bidraget till församlingarna. Detta innebär att utskottet tillstyrker propositionsförslaget och avstyrker motion 3206 yrkande 10.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1984/85:150 och med avslag på motion 1984/85:3206 yrkande 10 till *Vissa ersättningar till kyrkofonden* för budgetåret 1985/86 under trettonde huvudtiteln anvisar ett anslag av 85 851 000 kr.

Stockholm den 5 juni 1985

På kulturutskottets vägnar
INGRID SUNDBERG

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Tyra Johansson (s), Karl Boo (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c), Berit Oscarsson (s), Gunnar Thollander (s), Gunnel Liljegren (m), Jan-Erik Wikström (fp), Håkan Stjernlöf (m) och Carl-Henrik Hermansson (vpk).

Reservation

Medelsanvisningen för kompensation för visst inkomstbortfall för församlingarna

Karl Boo och Stina Gustavsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar "Finansutskottet har" och slutar "yrkande 10" bort ha följande lydelse:

Vid en bedömning av propositionsförslaget måste enligt utskottets mening hänsyn tas till att den ekonomiska situationen för församlingarna väsentligt skiljer sig från motsvarande situation för de borgerliga kommunerna. I enlighet med vad företrädare för centerpartiet framhållit upprepade gånger kommer en prekär situation att uppstå särskilt för små församlingar med dåligt skatteunderlag, om inte staten ger bidrag till kyrkofonden i tillräcklig utsträckning. Staten har inte gett bidrag i enlighet med vad som förutsattes då beslutet om inomkyrklig skatteutjämning togs. Härtill kommer, som framhålls i den här aktuella motionen, att för vissa kyrkliga kommuner slopandet av den kommunala beskattningen av juridiska personer har blivit särskilt

besvärande eftersom de kyrkliga kommunerna regelmässigt är betydligt mindre än primärkommunerna. Enligt utskottets mening bör därför full kompensation utgå till kyrkofonden för inkomstbortfallet till följd av de ändrade beskattningsreglerna. I enlighet med motionsförslaget bör kompensationsbeloppet användas dels till den ordinarie kyrkliga skatteutjämningen, dels till en extra skatteutjämning i de fall borttagandet av den kommunala beskattningen av juridiska personer slår särskilt hårt.

Utskottet tillstyrker således motion 3206 i aktuell del (yrkande 10).

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av proposition 1984/85:150 och med bifall till motion 1984/85:3206 yrkande 10 till *Vissa ersättningar till kyrkofonden* för budgetåret 1985/86 under trettonde huvudtiteln anvisar ett anslag av 176 851 000 kr.

Särskilt yttrande

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anför:

Vänsterpartiet kommunisterna har ståndpunkten att ersättningen till kommunerna för inkomstbortfallet med anledning av avskaffandet av den kommunala beskattningen av juridiska personer bör utgå enligt tidigare beslut. Om ändringar skall göras, bör olika delar av kommunal verksamhet behandlas likformigt.

minab/gotab Stockholm 1985 82977